

Aktuální otázky knihovnictví

Předmět Literatura, knihovní procesy a trh

Kde se inspirovat, kde hledat informace

IFLA (International Federation of Library Associations and Institutions) [Mezinárodní federace knihovnických sdružení a institucí](#)

- příprava nové vize knihoven v digitální době

Strategie IFLA 2019-2024:

Schopné a sjednocené knihovny pro vzdělanou, informovanou a participativní společnost!

1. Posílení významu knihoven na globální úrovni
2. Rozvoj a podpora profesionality našich služeb
3. Vzájemná spolupráce a posilování našeho knihovnického společenství
4. Optimalizace naší organizace

Our vision, Our future

A strong and united library field powering
literate, informed and participative societies

190

členských států
OSN na
7 kontinentech

469 152

let působení
v knihovně

VŠECHNY

věkové kategorie
knihovníků a typy
knihoven

9 291

účastníků workshopů

185

workshopů

21 772

online hlasů

Global Vision IFLA 2018 – hlavní zjištění

- <https://www.ifla.org/files/assets/GVMultimedia/publications/gv-report-summary-cz.pdf>
- Knihovníci mají společné cíle a hodnoty, ať pocházejí odkudkoli.
- Bez ohledu na region, typ knihovny a dobu působení v knihovně sdílí knihovníci hluboké přesvědčení o přetrvávající hodnotě a úloze knihoven.
- Je nutné účinně propojovat kroky realizované na celosvětové i místní úrovni.
- Ve snaze řešit problémy, se kterými se potýkají všichni knihovníci, je nezbytné brát v úvahu místní podmínky a požadavky.

**10
výsledků**

1. Zaměřujeme se na rovný a svobodný přístup k informacím a poznání

Za nejdůležitější hodnotu všichni shodně pokládáme zajištění rovného a svobodného přístupu k informacím a poznání.

2. Stále se výrazně angažujeme v oblasti podpory gramotnosti, učení a čtenářství

Naše tradiční silné stránky – podpora učení, gramotnosti a čtenářství – jsou obecně pokládány za klíčové součásti poslání knihoven.

3. Soustředujeme se na poskytování služeb svým cílovým skupinám

Bez ohledu na to, co pokládáme za svou cílovou skupinu, se shodneme v tom, že naším hlavním cílem je uspokojovat požadavky uživatelů. Důležitou roli hrají rozmanitost, rovné šance a poskytování nekomerčního veřejného prostoru.

4. Digitální inovace přijímáme za své

Panuje výrazná shoda v tom, že při naplňování potenciálu knihoven obohacovat společnost hrají klíčovou úlohu digitální inovace, a to bez ohledu na to, do jaké míry už digitální technologie umíme používat a skutečně používáme.

1. Musíme podporovat intelektuální svobodu

Podmínkou rovného a svobodného přístupu k informacím je svoboda projevu. Je třeba lépe porozumět roli knihoven v této oblasti.

2. Musíme přizpůsobovat své tradiční role digitální době

Aby knihovny mohly v digitální době smysluplně podporovat učení, gramotnost a čtenářství, je nezbytné, aby se neustále přizpůsobovaly. Aby dokázaly uspokojovat měnící se požadavky uživatelů, musejí rozvíjet své služby, fondy i postupy.

3. Musíme lépe rozumět potřebám svých cílových skupin a nabízet služby, které budou pro lidi užitečné

Půjdeme-li z knihovny ven, lépe oslovíme místní partnery, získáme nové uživatele, kteří dosud naše služby nevyužívali, a konkrétním způsobem ovlivníme životy lidí.

4. Musíme držet krok s neustálými změnami v oblasti technologií

Je třeba bezodkladně zajistit, aby všechny knihovny měly správné nástroje, prostředky, finance a dovednosti potřebné pro využívání příležitostí, které nabízejí digitální inovace.

**10
příležitostí**

5. Máme vůdčí osobnosti, které jsou si vědomy potřeby důrazně prosazovat zájmy knihoven

Osoby ve vedoucích funkcích shodně poukazují na potřebu prosazovat zájmy knihoven u důležitých a vlivných osob a veřejnosti.

6. Za jeden ze svých největších problémů pokládáme financování

Získávání prostředků a jejich účinné využívání je důležitým předpokladem pro poskytování služeb, které odpovídajícím způsobem uspokojují potřeby cílových skupin.

7. Je nám zřejmé, že musíme vzájemně spolupracovat a rozvíjet partnerství

Jsme si vědomi, že nezbytnými předpoklady silného postavení knihoven jsou vzájemná spolupráce knihoven a rozvoj spolupráce knihoven s dalšími subjekty.

5. Musíme prosazovat zájmy knihoven na všech úrovních

Všichni knihovníci musí lépe porozumět potřebě prosazovat zájmy knihoven za účelem zlepšování vnímání knihoven a ve výsledku dosažení svých cílů. Zájmy knihoven by měl prosazovat každý knihovník!

6. Musíme zajistit, aby si zřizovatelé a další zainteresované strany byli vědomi významu knihoven

Bude-li více vidět, že knihovny mají význam, zřizovatelé budou knihovny více uznávat a podporovat.

7. Musíme rozvíjet duch spolupráce

Budeme-li vědět o skutečných | i zdánlivých překážkách spolupráce a budeme-li je překonávat, snáze přestaneme pracovat v izolaci a více sítě knihoven a knihovníků se stane skutečností.

8. Chceme snížit byrokratickou zátěž, být pružní a být otevřeni změnám

Rádi bychom byli proaktivnější a také otevřeni inovacím a připraveni opustit zastaralé nebo omezující postupy.

9. Jsme ochránci paměti světa

Knihovny jsou hlavními úložišti světového dokumentového dědictví a myšlenek a nápadů, které jsou v dokumentech obsaženy. Naší silnou stránkou je schopnost uchovávat a pořádat poznání pro budoucí generace.

10. Mladí knihovníci jsou hluboce oddáni své profesi a chtějí se zapojit do změn

Vysoká účast knihovníků, kteří se v profesi pohybují teprve krátce, je dokladem toho, že mají zájem se zapojit do utváření budoucí podoby knihovnictví.

8. Musíme zpochybňovat správnost zastaralých způsobů uvažování a jednání

Překonáme-li svůj pasivní přístup a přijmeme-li inovace a změny za své, umožní nám to rychle vyřešit problémy, jimž nyní knihovnictví čelí.

9. Musíme co nejvíce zlepšit přístup ke světovému dokumentovému dědictví

Abychom mohli zpřístupňovat díla, která ochraňujeme, musíme společně zavádět inovativní postupy a nástroje, sdílet znalosti a zdroje a prosazovat řešení právních a finančních problémů.

10. Musíme mladým knihovníkům dávat možnost se učit a rozvíjet a podporovat je

Musíme se přizpůsobovat požadavkům doby a dát mladým knihovníkům dostatečnou možnost se rozvíjet a rozumět si s nimi, aby se v budoucnu mohli sami stát iniciátory změn.

Knihovnický manifest pro Evropu

europe4libraries2019.eu

Knihovny jsou pro Evropu důležité – jsou klíčovými místy pro vzdělání a občanskou angažovanost, jsou okny do kultury a dědictví pro všechny, podporují výzkum a inovace.

A naopak, **Evropa je pro knihovny důležitá**.

Ve svých možnostech budovat silnější, chytřejší a spravedlivější společnost jsou knihovny závislé na rozhodnutích přijímaných v Bruselu, Štrasburku a v Lucemburku. Hledáme Evropu, která nám pomáhá naplnit naše poslání.

Proto my, organizace zastupující knihovny napříč Evropou, Vás žádáme, abyste se s tímto manifestem seznámili a podporovali ho.

Chceme Evropu, která:

Zaručí, aby kdokoliv v každém období svého života, se mohl učit, číst a rozvíjet prostřednictvím knihoven.

Považuje přístup ke službám knihoven za jádro svých aktivit ve vztahu ke kultuře, vědě a inovacím..

Plně se věnuje dosažení Cílů udržitelného rozvoje OSN a podporuje přístup k informacím ve svých přístupových a rozvojových iniciativách.

EVROPA zaručí, aby kdokoliv v každém období svého života se mohl učit, číst a rozvíjet prostřednictvím knihoven.

Evropa má přijmout závazek pro přístup k informacím – každý má mít přístup k informacím, jež potřebuje ke zlepšení svého života. Zásadní význam má rovný přístup napříč Evropou. K dosažení tohoto cíle by mělo pomoci plné využití potenciálu knihoven při realizaci iniciativ a projektů na podporu čtenářské gramotnosti a vzdělávání pro všechny. A rovněž k tomu vyvinout odpovídající metriku. Právní rámec, programy financování a související předpisy mají být koncipovány takovým způsobem, který napomáhá zapojení knihoven při rozvoji digitálních dovedností a zvyšování mediální i informační gramotnosti. Je nezbytné, aby Evropa posilovala význam knihoven jejich zapojením do vzdělávacích programů rozvíjejících lidský potenciál.

EVROPA považuje přístup ke službám knihoven za jádro svých aktivit ve vztahu ke kultuře, vědě a inovacím

Evropa má být světovým lídrem v podpoře otevřené vědy. Má naplňovat závazek, aby všechny výsledky výzkumu financovaného z veřejných zdrojů byly do roku 2020 dostupné formou otevřeného přístupu (Open Access).

Evropa musí prosadit nezbytné systémové změny, aby se otevřenost stala pro vědu a inovace standardní volbou a umožnila tak knihovnám naplňovat jejich poslání.

Evropa by měla zajistit přístup k informacím pro všechny, zejména k literárním dílům prostřednictvím knihoven jako ochránců evropského dokumentového dědictví.

Svémi programy má podporovat digitalizaci a sdílení jejich fondů. Má zajistit uplatnění takových právních předpisů, které podporují dostupnost kulturního dědictví, zejména směrnice o autorském právu na digitálním jednotném trhu, směrnice o osiřelých dílech, včetně uplatnění principů Marrákešské smlouvy.

EVROPA se plně věnuje dosažení Cílů udržitelného rozvoje OSN a podporuje přístup k informacím ve svých rozvojových iniciativách

Evropa by měla předložit ucelený plán pro udržitelný rozvoj na regionální úrovni, jehož součástí je také princip přístupu k informacím prostřednictvím knihoven, jako určitý druh společenské investice a předpoklad úspěchu.

Měla by se aktivně zapojit do činnosti Organizace spojených národů na podporu Cílů udržitelného rozvoje a naléhat na ostatní, aby se smysluplně zapojili.

Finanční prostředky EU věnované na rozvoj by měly podporovat přístup k informacím s cílem využít potenciálu knihoven.

V zájmu podpory rozvoje a přístupu k informacím i mimo členské státy by EU měla zaujmout konstruktivnější stanovisko v diskusích ve Světové organizaci duševního vlastnictví (WIPO) o globálních výjimkách a omezeních autorského práva.

Otázky českého knihovnictví

VÝCHODISKA:

- Jaký je kontext společnosti 21. století?
- Jaké jsou potřeby jedince ve 21. století?

**Koncepce rozvoje
knihoven
v České republice
na léta 2017–2020**

Praha 2017

Ministerstvo kultury České republiky

https://ipk.nkp.cz/docs/koncepce/koncepce_k_vystaveni.pdf

Postavení knihoven v informační společnosti	4
SWOT analýza současného stavu systému knihoven České republiky	6
Vize pro rok 2020	10
Prioritní oblasti k zajištění budoucího rozvoje knihoven	11
1. Knihovny ve virtuálním prostředí	13
2. Knihovny jako otevřená vzdělávací, kulturní, komunitní a kreativní centra	13
3. Budování knihovnických fondů a informačních zdrojů	15
4. Trvalé uchování tradičních knihovnických dokumentů	17
5. Výstavba knihoven, podpora infrastruktury ICT v knihovnách	18
6. Systém hodnocení a marketing veřejných knihovnických a informačních služeb	19
7. Vzdělávání pracovníků knihoven	21
8. Knihovny jako vědecko-výzkumné instituce	23
Stav, kterého bude dosaženo naplněním cílů koncepce	25
Vyhodnocování plnění koncepce	27
Použité zkratky	28
Přílohy:	
1. Implementace Koncepce rozvoje knihoven ČR na léta 2017–2020	30
2. Plnění priorit a opatření Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2011–2015	59

Společně tvoříme knihovny jako nabídku služeb a informačních zdrojů a otevřeného prostoru pro vzdělávání, kulturu a osobní rozvoj.

Společně

Knihovny nejsou izolovanými institucemi, naopak: tvoří spolupracující síť, kterou reprezentuje každý knihovník obsluhující svého čtenáře. Neopírají se však jen o spolupráci mezi sebou; hledají synergii s dalšími subjekty veřejného života: s kulturními, vzdělávacími i jinými institucemi, občanskými aktivitami i veřejnou správou. Rovněž své uživatele vnímají nejen jako zákazníky, ale také jako partnery a spolutvůrce knihovny. V neposlední řadě pak naslouchají i těm, kteří sami knihovnu nepoužívají, ale jako daňoví poplatníci její provoz hradí. Jen tak si mohou udržet svoje postavení nepostradatelné instituce, vůči které lidé cítí občanskou zodpovědnost.

Zdroje

Knihovny poskytují přístup ke kulturnímu dědictví, vzdělání i zábavě prostřednictvím široké škály dokumentů zachycujících písmo, obraz, zvuk. Patří sem nejen dokumenty tradiční, tedy uložené na fyzických nosičích, ale čím dál větší význam mají dokumenty přístupné prostřednictvím digitálních sítí. Ke všem těmto zdrojům poskytují kvalifikovaný přístup, jsou tedy připraveny komukoli pomoci s vyhledáním vhodného informačního pramene.

Prostor

Knihovny jsou sdíleným veřejným prostorem pro všechny bez rozdílu a bez ohledu na jazyk, náboženství nebo handicap. Prostorem, který musí být otevřený a zároveň bezpečný, odpovídá potřebám a požadavkům uživatelů a zároveň je ekonomicky efektivní. Knihovny jsou snadno dostupné nejen ve fyzickém prostoru (město, ves, kampus), ale i v prostoru virtuálním (responzivní web, sociální sítě, aplikace...).

Rozvoj

Knihovny ztělesňují minulost, uchovávají hodnoty, čerpají z tradic; přitom nabízejí zážitky z objevování nového, inspiraci a podporu pro tvorbu, práci, studium. Jsou každému svému uživateli spojencem na cestě osobního rozvoje. Nerozhodují za něj, ale nabízejí příležitosti, souvislosti, nové pohledy. Hájí svobodu projevu, podporují každého, aby si vytvořil vlastní poučený názor. Přispívají k soudržnosti a rozvoji komunit. Uchovávají paměť minulosti pro dnešek, stejně jako paměť dneška pro budoucnost.

Priorita 1. Knihovny ve virtuálním prostředí

Opatření

- 1.1 Rozvíjet služby knihoven v digitálním prostředí, zpřístupňovat informační zdroje včetně tradičních dokumentů
- 1.2 Podporovat digitalizaci knihovních fondů
- 1.3 Shromažďovat národní kulturní dědictví vzniklé v elektronické podobě
- 1.4 Zabezpečit důvěryhodné, dlouhodobé uchování digitálních dokumentů včetně legislativního ukotvení v zákoně č. 257/2001 Sb. (knihovní zákon)

Priorita 2. Knihovny jako otevřená vzdělávací, kulturní, komunitní a kreativní centra

Opatření

- 2.1 Využít potenciál sítě knihoven jako přirozených komunitních center
- 2.2 Rozvíjet vzdělávací funkce knihoven zejména v oblasti celoživotního a občanského vzdělávání ve spolupráci se vzdělávacími institucemi a dalšími partnery na celostátní, regionální a lokální úrovni
- 2.3 Podporovat čtenářskou a digitální gramotnost dětí i dospělých
- 2.4 Podporovat kampaně na podporu čtenářství a společenské prestiže četby
- 2.5 Rozšiřovat nabídku knihovnických a informačních služeb pro různé cílové skupiny a jejich potřeby (příslušníci menšin, různých věkových skupin, rozdílného sociokulturního zázemí či osoby se zdravotním postižením, osoby ohrožené sociálním vyloučením)
- 2.6 Zajistit přístup k internetu, k prostředkům ICT a k digitálnímu obsahu všem bez rozdílu
- 2.7 Rozvíjet regionální funkce knihoven
- 2.8 Konceptně a metodicky podporovat dobrovolnictví v kultuře

Priorita 3. Budování knihovních fondů a informačních zdrojů

Opatření

- 3.1 Zpracovat efektivní akviziční strategii s vymezením rolí jednotlivých typů knihoven; v oblasti knihoven provozovaných obcemi a kraji, knihoven muzeí, galerií a archivů, klást důraz na kvalitu fondu regionální literatury**
- 3.2 Zavést dotační program na podporu akviziční činnosti knihoven včetně doplňování starších fondů z antikvariátů, aukcí a internetových portálů**
- 3.3 Podporovat doplňování zahraniční literatury na podporu jazykového vzdělávání obyvatel do fondů knihoven formou dotačního titulu pro centra zahraniční literatury vytvořená v jednotlivých knihovnách**
- 3.4 Pokračovat v realizaci dotačního programu na podporu akvizice literatury v jazycích národnostních menšin, zvukových knih pro zdravotně postižené občany**
- 3.5 Pokračovat v projektu Česká knihovna na podporu akvizice nekomerčních titulů původní české literatury, literární vědy a věd příbuzných pro knihovny zapsané v evidenci knihoven⁶**

Priorita 3. Budování knihovních fondů a informačních zdrojů

- 3.6 Podporovat nákup elektronických informačních zdrojů (včetně e-knih) pro výzkum, vývoj i nejširší veřejnost, a také nákup licencí umožňujících zpřístupnění výsledků digitalizace a děl nedostupných na trhu**
- 3.7 Propagovat a využívat otevřená úložiště pro přístup k publikovaným recenzovaným výsledkům výzkumu a vývoje**
- 3.8 Využít nástroje projektu Virtuální depozitní knihovna pro efektivní doplňování fondů depozitních knihoven o dokumenty vyřazované z jiných knihoven**
- 3.9 Podporovat kooperativní tvorbu národních, regionálních a oborových bibliografií s návazností na faktografické, plnotextové a multimediální zdroje**
- 3.10 Systematicky retrospektivně zpracovávat dosud nezpracované knihovní fondy včetně analytického zpracování**
- 3.11 Vybudovat Národní centrum pro elektronické informační zdroje CzechELib**
- 3.12 Reagovat na změny přístupu k vědeckým informacím a nabízet přístup k veřejným úložištím**

Priorita 4. Trvalé uchování tradičních knihovních dokumentů

Opatření

- 1.1 Aktualizovat Koncepti trvalého uchování knihovních fondů tradičních dokumentů v knihovnách ČR a pokračovat v její realizaci**
- 1.2 Navrhnout systém centrálního deponitního ukládání málo využívané literatury z knihovních fondů v ČR**
- 1.3 Budovat mezioborové metodické centrum konzervace novodobých dokumentů včetně centrálního pracoviště pro odkyselení knihovních fondů**
- 1.4 Uchovat národní zvukové dědictví**

Priorita 5. Výstavba knihoven, podpora infrastruktury ICT v knihovnách

Opatření

- 5.1 Zpracovat analýzu prostorového zajištění knihoven provozovaných obcemi
- 5.2 Vybudovat metodické centrum pro výstavbu a rekonstrukce knihoven v Moravské zemské knihovně v Brně
- 5.3 Podporovat investiční projekty knihoven v regionech
- 5.4 Nadále podporovat vybavování knihoven ICT v oblasti služeb uživatelům (program VISK)
- 5.5 Využít možnosti financování rozvoje knihoven z programu IROP, strategických cílů: 2.1 aktivita komunitního centra, 2.4 aktivita neformální vzdělávání a 3.1 zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví (určeno pouze pro krajské knihovny)
- 5.6 Vyhodnotit efektivitu revitalizace Klementina a depozitářů a ověřit otázku výstavby nové budovy Národní knihovny ČR
- 5.7 Rekonstruovat a dostavět depozitář Moravské zemské knihovny v Brně
- 5.8 Podporovat výstavbu nové budovy Vědecké knihovny v Olomouci, Krajské knihovny Vysočiny a Moravskoslezské vědecké knihovny v Ostravě

Priorita 6. Systém hodnocení a marketing veřejných knihovnických a informačních služeb

Opatření

- 6.1 Novelizovat Metodický pokyn Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky
- 6.2 Podporovat tvorby metodik měření ekonomické efektivity služeb knihoven a jejich uplatňování v praxi
- 6.3 Pokračovat v benchmarkingu knihoven
- 6.4 Optimalizovat a sjednotit statistické vykazování činnosti všech typů knihoven poskytujících veřejné knihovnické a informační služby, aktualizovat související metodiky, zvýšit kvalifikaci odpovědných pracovníků knihoven v této oblasti
- 6.5 Zvýraznit orientaci knihoven na koncové uživatele (stávající i potenciální), soustavně zjišťovat jejich potřeby a následně upravovat pojetí služeb
- 6.6 Využívat metod marketingu a aktivního public relations k prezentaci poskytovaných a připravovaných VKIS
- 6.7 Zajistit pro systém knihoven marketing, public relations, propagaci na celostátní úrovni. Poskytovat v této oblasti služby knihovnám bez profesionálního zázemí
- 6.8 Propagovat úlohu knihoven ve společnosti a prosazovat jejich rozvoj u veřejné správy a u veřejnosti
- 6.9 Sledovat potřeby uživatelů i obecné populace, provádět průzkumy na místní i celostátní úrovni. Využívat statistická data z knihovních systémů, CPK a dalších zdrojů při analýze efektivity akvizice, cirkulace dokumentů a navrhování služeb

Priorita 7. Vzdělávání pracovníků knihoven

Opatření

- 7.1 Analyzovat současný systém odměňování, provádět průzkumy věkové, vzdělanostní a mzdové struktury zaměstnanců knihoven; sledovat motivační a nefinanční odměny a benefity uplatňované v knihovnách; v souladu se státní kulturní politikou zavést opatření vedoucí k nastavení systému adekvátního odměňování knihovníků a odborných pracovníků knihoven**
- 7.2 Aktualizovat katalog prací v kulturním sektoru, zejména pro povolání Knihovník, a propojit ho s Národní soustavou povolání a Národní soustavou kvalifikací**
- 7.3 Dokončit, přijmout a naplňovat Koncepti celoživotního vzdělávání knihovníků a dalších odborných pracovníků v knihovnách; zajistit koordinaci systému celoživotního vzdělávání v knihovnách**
- 7.4 Připravit metodiku pro systém inovačního vzdělávání pracovníků knihoven, např. na principu systému sbírání kreditů za absolvování kurzů**
- 7.5 Zpracovat příručku pro personální práci v knihovnách určenou managementu a zřizovatelům knihoven**
- 7.6 Zpracovat obsahové náplně a metodiky kurzů pro knihovníky ve struktuře knihovnických specializací podle Národní soustavy kvalifikací; zpracovat e-learningové kurzy**
- 7.7 Prohloubit spolupráci s odbornými středními, vyššími odbornými a vysokými školami se studijními programy pro povolání knihovník; spolupracovat na přípravě a realizaci studijních programů a předmětů vycházejících z potřeb praxe, zkvalitnit úroveň stáží studentů**

Priorita 8. Knihovny jako vědecko-výzkumné instituce

Opatření

- 8.1 Zajistit a podporovat spolupráci mezi knihovnami, vysokými školami a akademickými institucemi za účelem synergie vědecko-výzkumné práce a jejího provázání s praxí
- 8.2 Sestavit vstupní analýzu aktuálního stavu výzkumu a vývoje v sektoru knihoven za účelem zmapování informací o VaV knihoven v národním informačním systému VaVaI, stávajícího institucionálního financování VaV, jejich partnerství s dalšími výzkumnými organizacemi, příp. dalších potřeb (jednotlivých) knihoven realizujících komplexní výzkumné aktivity; na základě této analýzy připravit návrh dalšího postupu
- 8.3 Projednat s poskytovateli výzkumných programů možnost zajištění kontinuální podpory výzkumných aktivit formou navazujících a dalších výzkumných programů se zaměřením na potřeby rozvoje knihoven, ať formou základního výzkumu knižní kultury, či aplikovaného výzkumu a vývoje
- 8.4 Propagovat výzkumné projekty na významných mezioborových odborných konferencích a posílit mediální dopad těchto projektů na širší vrstvy společnosti
- 8.5 Podporovat vydávání odborných periodik pro obor knihovnictví a informační věda a propagovat výsledky výzkumu v této oblasti doma i v zahraničí

Výdaje stát. rozpoč. - oblast knihovnictví 2017-2020

Výhled návrhu státního rozpočtu
v letech 2017-2019 kapitoly Kultura - 334
dotační programy na podporu knihoven

v tis. Kč

	2017	2018	2019	2020
Program VISK	60 000	60 000	60 000	60 000

	2017	2018	2019	2020
Program Kulturní aktivity	8 100	8 100	8 100	8 100
Knihovna 21. století	2 600	2 600	2 600	2 600
Česká knihovna	5 500	5 500	5 500	5 500

Další výdaje na rozvoj oblasti knihoven z kapitoly Kultura budou zajišťovány v rámci předpokládaného vývoje státního rozpočtu v rámci financování:

- provozu a činnosti státních příspěvkových organizací, zřizovaných Ministerstvem kultury,
- investičních akcí státních příspěvkových organizací, zřizovaných Ministerstvem kultury prostřednictvím registrovaných investičních programů,
- výdajů na výzkum a vývoj státních příspěvkových organizací, zřizovaných Ministerstvem kultury, z Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní kulturní identity na léta 2016-2022 (NAKI II) dle soutěže ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích a institucionální podpory dlouhodobého koncepčního rozvoje výzkumné organizace dle § 4, odst. 2, písm. a) zákona č. 130/2002 Sb.

Nepředpokládají se zvýšené nároky na státní rozpočet.

Uvedené veřejné zdroje zahrnují prostředky, vynakládané na podporu oblasti knihoven z jiných kapitol státního rozpočtu, rozpočtů územně samosprávných celků a též finanční zdroje Evropských strukturálních a investičních fondů a dalších programů přeshraniční a meziregionální spolupráce.

Evropské strukturální a investiční fondy v programovém období 2014-2020:

- Integrovaný regionální operační program,
- OP Zaměstnanost,
- OP Výzkum, vývoj a vzdělávání,
- Program rozvoje venkova (PRV).

Programy přeshraniční spolupráce:

- Interreg V-A Česká republika - Polsko,
- Interreg V-A Slovenská republika - Česká republika,
- Interreg V-A Rakousko - Česká republika,
- Program přeshraniční spolupráce Česká republika - Svobodný stát Bavorsko,
- Program spolupráce Svobodný stát Sasko - Česká republika 2014-2020.

Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce:

- Program nadnárodní spolupráce Interreg CENTRAL EUROPE,
- Program nadnárodní spolupráce DANUBE,
- Program meziregionální spolupráce INTERREG EUROPE.

Souhrn prostředků veřejných rozpočtů v letech 2017–2020

v tis. Kč

Tematické priority	2017	2018	2019	2020	Celkem 2017–2020
1. Knihovny ve virtuálním prostředí					
<i>Finanční zdroje</i>					
Ministerstvo kultury */	191 520	196 400	196 400	196 400	780 720
Další zdroje **/	94 560	94 560	94 560	94 560	378 240
Celkem	286 080	290 960	290 960	290 960	1 158 960
2. Knihovny jako otevřená vzdělávací, kulturní, komunitní a kreativní centra					
<i>Finanční zdroje</i>					
Ministerstvo kultury */	27 010	24 180	25 080	26 100	102 370
Další zdroje **/	175 480	174 650	174 920	174 650	699 700
Celkem	202 490	198 830	200 000	200 750	802 070
3. Budování knihovních fondů a informačních zdrojů					
<i>Finanční zdroje</i>					
Ministerstvo kultury */	37 350	36 950	36 950	36 950	148 200
Další zdroje **/	75 230	372 930	388 930	430 800	1 267 890
Celkem	112 580	409 880	425 880	467 750	1 416 090

Souhrn prostředků veřejných rozpočtů v letech 2017 - 2020

4. Trvalé uchování tradičních knihovních dokumentů					
<i>Finanční zdroje</i>					
Ministerstvo kultury */	126 900	62 900	42 800	42 800	275 400
Další zdroje **/	0	30	0	0	30
Celkem	126 900	62 930	42 800	42 800	275 430
5. Výstavba knihoven, podpora infrastruktury ICT v knihovnách					
<i>Finanční zdroje</i>					
Ministerstvo kultury */	391 230	391 350	391 280	391 200	1 565 060
<i>další zdroje</i>	<i>v rámci provozních prostředků provozovatelů knihoven a dalších zdrojů jako ESF ad. fondy</i>	<i>v rámci provozních prostředků provozovatelů knihoven a dalších zdrojů jako ESF ad. fondy</i>	<i>v rámci provozních prostředků provozovatelů knihoven a dalších zdrojů jako ESF ad. fondy</i>	<i>v rámci provozních prostředků provozovatelů knihoven a dalších zdrojů jako ESF ad. fondy</i>	<i>v rámci provozních prostředků provozovatelů knihoven a dalších zdrojů jako ESF ad. fondy</i>

Souhrn prostředků veřejných rozpočtů v letech 2017 - 2020

6. Systém hodnocení a marketing veřejných knihovnických a informačních služeb					
<i>Finanční zdroje</i>					
Ministerstvo kultury */	1 160	1 180	1 180	1 180	4 700
Další zdroje **/	300	300	300	300	1 200
Celkem	1 460	1 480	1 480	1 480	5 900
7. Vzdělávání pracovníků knihoven					
<i>Finanční zdroje</i>					
Ministerstvo kultury */	140	100	0	0	240
Další zdroje **/	42	30	0	0	72
Celkem	182	130	0	0	312
8. Knihovny jako vědecko-výzkumné instituce					
<i>Finanční zdroje</i>					
Ministerstvo kultury */	2 000	2 000	1 500	1 500	7 000
Další zdroje **/	0	0	0	0	0
Celkem	2 000	2 000	1 500	1 500	7 000
<i>Finanční zdroje souhrn Priorita 1-8</i>	2017	2018	2019	2020	Celkem
Ministerstvo kultury */	777 310	715 060	695 190	696 130	2 883 690
Další zdroje **/	345 612	642 500	658 710	700 310	2 347 132
Celkem	1 122 922	1 357 560	1 353 900	1 396 440	5 230 822

*/ program VISK, Kulturní aktivity, provozní prostředky SPO včetně programového financování, VaV

**/ rozpočty územních samosprávných celků, jiné kapitoly SR, ESF a další fondy

Marrákešská smlouva

- Zavádí soubor mezinárodních pravidel, která zajišťují omezení autorských práv nebo výjimky z těchto práv ve prospěch osob nevidomých, zrakově postižených nebo s jinými poruchami čtení.
- Umožňuje rovněž přeshraniční výměnu výtisků vydaných děl vyrobených v přístupném formátu.
- Osoby, které jsou nevidomé, zrakově postižené nebo mají jiné poruchy čtení, se při přístupu ke knihám a dalším tištěným materiálům i nadále potýkají s mnoha překážkami. Potřeba zvýšit počet děl a jiných předmětů chráněných autorským právem, které jsou k dispozici v přístupných formátech, jako je Braillovo písmo, audioknihy a zvětšené písmo, byla uznána na mezinárodní úrovni.
- Dne 13. září 2017 přijala Rada prováděcí právní předpisy s cílem zavést do práva EU v souladu s Marrákešskou smlouvou novou povinnou výjimku z autorských práv. Ta umožní dotčeným osobám a organizacím pořizovat kopie děl v přístupných formátech a šířit je napříč EU i ve třetích zemích, které jsou smluvními stranami.
- Smlouva, která je součástí souboru smluv o autorských právech spravovaného Světovou organizací duševního vlastnictví (WIPO), vstoupila v platnost 30. září 2016. Má kulturní a humanitární rozměr a podporuje sociální rozvoj.
- <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12629-2017-INIT/en/pdf>
- <https://www.wipo.int/treaties/en/ip/marrakesh/>

Marrákešská smlouva

- Marrákešská smlouva vyžaduje, aby země, které se zapsaly, přijaly vnitrostátní zákony, které podpoří produkci knih v přístupných formátech, jako je Braillovo písmo, elektronický text, audionahrávka nebo zvětšené písmo, které jsou mířeny na zrakově postižené nebo osoby s jinými poruchami čtení.
- Tyto zákony by také měly usnadnit sdílení těchto položek přes státní hranice bez potřeby svolení nositele autorských práv.
- Smlouva byla podepsána v roce 2013 a ratifikována EU dne 1. října 2018.
- EU se stala stranou této smlouvy dne 1. ledna 2019.
- Do 11. října 2023 vyhodnotí [Evropská komise](#) fungování nařízení a předloží zprávu [Evropskému parlamentu](#), [Radě](#) a [Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru](#) s případnými návrhy na změnu nařízení.
- Platí ode dne 12. října 2018.

Co prostudovat a znát ke zkoušce

- IFLA – Global Vision – 2018
 - <https://www.ifla.org/files/assets/GVMultimedia/publications/gv-report-summary-cz.pdf>
- Knihovnický manifest pro Evropu
 - <https://www.europe4libraries2019.eu/wp-content/uploads/2019/03/a-library-manifesto-for-europe-1.pdf>
- Koncepce rozvoje knihoven 2017-2020
 - https://ipk.nkp.cz/docs/koncepce/koncepce_k_vystaveni.pdf
- Mít základní přehled v **rozpočtové politice MK vůči knihovnictví a v grantových schématech MK a jiných ministerstev pro oblast knihovnictví**